

Argentinsk Tango

Historia

Det är svårt att skriva en korrekt sammanfattning av tangons historia. Dansen är förknippad med många olika känslor, åsikter och myter vilket också har färgat dess historia och beskrivningen av den. Tangons inneboende komplexitet och vitalitet trotsar än idag alla försök till standardisering. De standarder som ändå finns har istället skapat nya tangostilar som ibland bär endast en avlägsen likhet med varandra.

Tangons allra tidigaste ursprung tvistar de lärda om. Den andalusianska tangon från början av 1800-talet var en solodans för kvinnor med kastanjetter och har mycket litet att göra med dagens tango. Ordet tango har ett afrikanskt ursprung och betyder "samlingsplats". Troligtvis har fenomenet tango influerats av kubanska "habanera", spanska "contradanza" och afro-argentinska "candombé" men framförallt argentinska "milongan" ("fest"). Det senare var en sång- och dansstil som "payadoras", ett slags kringvandrande trubadurer, hade utvecklat mot slutet av 1800-talet.

Krig, svält och ekonomisk osäkerhet på den Europeiska kontinenten hade, i början av seklet, tvingat många att emigrera till Amerika. Av de som anlände till Buenos Aires på Rio de la Plata var hälften från Italien och en tredjedel kom från Spanien. Deras antal uppgick 1914 till tre gånger ursprungsbefolkningens.

Dessa invandrare hade ofta en sorgsen bakgrund och levde ett desillusionerat liv vilket mynnade i sånger om sorg, nostalgi och längtan men också om hopp och ambitioner. Och i Buenos Aires fattiga kvarterer föddes snart en dans som kunde gestalta detta.

Konkurrensen var hård bland männen för att attrahera kvinnorna. Det fanns nämligen endast en kvinna för var femtionde man i Buenos Aires. De unga männen var flitiga besökare av "pregundines", lågklassiga caféer där servitriserna kunde hyras, bl.a. för att dansa. Utan några egentliga dansskolor och därmed befriade från de europeiska danskonventionerna var männen tvungna att improvisera, lära av varandra och utveckla praktiska och skickliga sätt att dansa och föra. Från den tiden har vi även ärvt tangons färger och klädkod: kort kjol, höga klackar och svart "gaucho" klädsel för mannen.

I samband med 1912s allmänna rösträtt fick också tangon en ny genomslagskraft och blev på kort tid populär bland alla samhällsklasser inte bara Argentina utan också USA, Frankrike och England. Inget uteställe med självaktning kunde undvara ett dansgolv och "Tango-teer" blev populära. Det visade sig snart att man drack även annat än te på dessa tillställningar och ofta bestod klientilen av uttråkade hemmafruar och en grupp sysslösa unga män som uppvaktade dessa mot betalning, sk. gigolos. Men snart stötte tangon på hårt motstånd från kyrkan och maktetabelissemangen och tangons gyllene period dröjde tills efter första världskriget.

Både dansen och musiken utvecklades och inkorporerades av artister som Carlos Gardell och dansparet El Cachafaz och Carmencita Calderon. Andra dansare fortsatte att visa upp tangon på scen och utvecklade den fotogeniska "show tango".

Efter en militärkupp 1930 förbjöds all tangomusik som anmärkte på sociala orättvisor eller hade något annan politiskt budskap. Samtidigt i Europa hade tangon förändrats till oigenkännelighet för att passa in med där rådande danstraditioner. Musikens förföriska drag hade maskerats med en snabb och mera aggressiv rytm markerad med trumslag. Den nya musiken krävde en skarpare och mera stiliserad dansgestaltning, t.ex. promenadstegen och de snabba huvudvridningar som idag karaktäriserar tävlingsdansen "modern tango".

1950-talet hade tangon sin svacka i och med Argentinas ekonomiska nedgång. Gårdagens invandrare kände sig nu som argentinare mer än något annat och tangon förlorade en del av sin nostalgiska attraktionskraft. Den trogna kärnan av tangofantaster utvecklade musiken i en mera konstnärlig riktning till något som man hellre ville lyssna än dansa till. Men med stora kompositörer som Piazzolla och Osvaldo Puglieses väcktes återigen intresset för tangon hos en ny generation musikanter och dansare. Sedan 1980-talet har dansen åter igen varit på en säker om än långsam uppgång.

Här i Sverige försöker tangon idag hitta tillbaka till sina rötter under ledning av stolta och nostalgiska argentinska invandrare.